

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ സപ്താശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| സപ്താശീതിതമഃ സർഗഃ ||

ഭരതസ്യ മുർച്ഛയാ ഗുഹസ്യ ശത്രുഘ്നസ്യ മാത്യുണാം ച ദുഃഖം
സംജ്ഞാമാപ്തസ്യ ഭരതസ്യ ഗുഹം പ്രതി ശ്രീരാമപ്രഭൃതീനാം
ഭോജനശയനവിഷയേ പ്രശ്നോ ഗുഹേന തം പ്രതി
സമ്പൂർണവൃത്തസ്യ വർണനം

ഗുഹസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ
ഭരതോ ഭൃശമപ്രിയം |
ധ്യാനം ജഗാമ തത്രൈവ
യത്ര തച്ഛൂതമപ്രിയം || 2.87.1 ||

സുകുമാരോ മഹാസത്ത്വഃ
സിംഹസ്തന്ധോ മഹാഭുജഃ |
പുണ്യരീകവിശാലാക്ഷ -
സ്തരുണഃ പ്രിയദർശനഃ || 2.87.2 ||

പ്രത്യാശ്വസ്യ മുഹൂർതം തു
കാലം പരമദൂർമനഃ |
സസാദ സഹസാ തോത്രൈ -
ർഹദി വിദ്ധ ഇവ ദ്വിപഃ || 2.87.3 ||

ഭരതം മുർച്ഛിതം ദൃഷ്ട്വാ
വിവർണവദനോ ഗുഹഃ |

ബഭൂവ വൃഥിതസ്ത്ര

ഭൂമികമ്പേ യഥാ ഭൂമഃ || 2.87.4 ||

തദവസ്ഥം തു ഭരതം

ശത്രുഘ്നോനന്തരസ്ഥിതഃ |

പരിഷ്വജ്യ രുരോദോച്ചൈ -

ർവിസംഗുണഃ ശോകകർശിതഃ || 2.87.5 ||

തതഃ സർവാഃ സമാപേതു -

ർമാതരോ ഭരതസ്യ താഃ |

ഉപവാസകൃശാ ദീനാ

ഭർത്യവ്യസനകർശിതാഃ || 2.87.6 ||

താശ്ച തം പതിതം ഭൂമൗ

രുദത്യഃ പര്യവാരയൻ |

കൗസൽയാ ത്വനുസ്യത്യൈനം

ദുർമനാഃ പരിഷ്വജ്യേ || 2.87.7 ||

വത്സലാ സ്വം യഥാ വത്സ -

മുപഗുഹ്യ തപസ്വിനീ |

പരിപ്രച്ഛ ഭരതം

രുദതീ ശോകലാലസാ || 2.87.8 ||

പുത്ര വ്യാധിർന തേ കച്ഛി -

ച്ഛരീരം പ്രതി ബാധതേ |

അസ്യ രാജകുലസ്യാദ്യ

ത്വദധീനം ഹി ജീവിതം || 2.87.9 ||

ത്യാം ദൃഷ്ട്വാ പുത്ര ജീവാമി

രാമേ സഭ്രാത്യകേ ഗതേ |

വൃത്തേ ദശരഥേ രാജ്ഞി
നാഥ ഏകസ്തമദ്യ നഃ ||2.87.10 ||

കച്ചിന്ന ലക്ഷ്മണേ പുത്ര
ശ്രുതം തേ കിഞ്ചിദപ്രിയം |
പുത്രേ വാ ഹ്യേകപുത്രായാഃ
സഹഭാർയേ വനം ഗതേ ||2.87.11 ||

സ മുഹൂർതം സമാശ്വസ്യ
രുദന്നേവ മഹായശാഃ |
കൗസൽയാ പരിസാന്ത്യേദം
ഗൃഹം വചനമബ്രവീത് ||2.87.12 ||

ഭ്രാതാ മേ ക്യാവസദ് രാത്രൗ
ക്വ സീതാ ക്വ ച ലക്ഷ്മണഃ |
അന്യപച്ഛയനേ കസ്മിൻ
കിം ഭുക്ത്യാ ഗൃഹ ശംസ മേ ||2.87.13 ||

സോബ്രവീദ് ഭരതം ഹൃഷ്ടോ
നിഷാദാധിപതിർഗൃഹഃ |
യദ്വിധം പ്രതിപേദേ ച
രാമേ പ്രിയഹിത്യേതിമൗ ||2.87.14 ||

അന്നമുച്ഛാവചം ദക്ഷ്യാഃ
ഫലാനി വിവിധാനി ച |
രാമായാഭ്യവഹാരാർഥം
ബഹുശ്യാപഹൃതം മയാ ||2.87.15 ||

തത് സർവം പ്രത്യനുജ്ഞാസീദ്
രാമഃ സത്യപരാക്രമഃ |

ന ഹി തത് പ്രത്യഗൃഹ്ണാത് സ
ക്ഷത്രധർമ്മമനുസ്മരൻ || 2.87.16 ||

നഹ്യസ്മാദിഃ പ്രതിഗ്രാഹ്യം
സഖേ ദേയം തു സർവദാ |
ഇതി തേന വയം സർവേ
അനുനീതാ മഹാത്മനാ || 2.87.17 ||

ലക്ഷ്മണേന യദാനീതം
പീതം വാരി മഹാത്മനാ |
ഔപവാസ്യം തദാകാർഷീദ്
രാഘവഃ സഹ സീതയാ || 2.87.18 ||

തതസ്തു ജലശേഷേണ
ലക്ഷ്മണോപ്യകരോത് തദാ |
വാഗ്യതാസ്മേ ത്രയഃ സന്ധ്യാം
സമുപാസന്ത സംഹിതാഃ || 2.87.19 ||

സൗമിത്രിസ്തു തതഃ പശ്ചാ -
ദകരോത് സ്യാസ്തരം ശുഭം |
സ്വയമാനീയ ബർഹീംഷി
ക്ഷിപ്രം രാഘവകാരണാത് || 2.87.20 ||

തസ്മിൻ സമാവിശദ് രാമഃ
സ്യാസ്തരേ സഹ സീതയാ |
പ്രക്ഷാൽയ ച തയോഃ പാദൗ
വ്യപാക്രാമത് സലക്ഷ്മണഃ || 2.87.21 ||

ഏതത് തദിംഗുദീമൂല -
മിദമേവ ച തത് തൃണം |

യസ്മിൻ രാമശ്ച സീതാ ച
രാത്രിം താം ശയിതാവുഭൗ || 2.87.22 ||

നിയമ്യ പുഷ്പേ തു തലാംഗുലിത്രവാഞ് -
ശരൈഃ സുപൂർണാവിഷുധീ പരന്തപഃ |
മഹദ്വനഃ സജ്ജമുപോഹ്യ ലക്ഷ്മണോ
നിശാമതിഷ്ഠത് പരിത്യാസ്യ കേവലം || 2.87.23 ||

തതസ്ത്വഹം ചോത്തമബാണചാപഭൃത്
സ്ഥിത്യാഭവം തത്ര സ യത്ര ലക്ഷ്മണഃ |
അതന്ദ്രിതൈർജ്ഞാതിദിരാത്തകാർമുകൈ -
ർമഹേന്ദ്രകൽപം പരിപാലയംസ്തദാ || 2.87.24 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ സപ്താശീതിതമഃ സർഗഃ ||